

بنام ولی بواسطه اینکه وقت مجلس و حق سایرین ضایع نشود مختصراً اظهارات خود را روی کاغذ آورده هر فرمی بنام (قرائت کردند)

بسم الله الرحمن الرحیم چندی بود که بعضی اوراق ژلاتینی اشخاص بی شرف و ناموس که وجهاً من الوجوه استشمام راجحه طیبه شرع و شریعت و انصاف و انسانیت را نکرده بین خواص و عوام منتشر کردند که مندرجات آنها اهانت باشخص محترم از رجال دولت علیه بود اگر اظهار می شد که باید از این گونه اشخاص جلوگیری کرد نسبت استبداد و ضد مشروطیت بدانمین آن میدادند چون کون در ترقی است بواسطه مسامحه و مداخله در دفع و منع آنها هم ترقی کرده نسبت به شما و بزرگان دین و سادات محترم که ذراری رسول صلی الله علیه و آله وسلم و طالب مکرمتند به ازانی بیج و مستهجن در مقام هتاک و بعضی عنوانات سوء برآمدند بواسطه القاء شعله که همین اشخاص خذلیم الله تعالی فی ما بین علماء اعلام و حجج اسلام مع الله المسلمین، طاول بقا هم کرده و میکنند اگر کسی در مقام منع خواست بر آید خوارا للتمه خود داری نمود مع ذلک بنابر وظیفه اسلامیت از راه (من آنچه شرط بلاغ است باتو میگویم) در نقاط لازمه اظهار تشکی از عدم جلوگیری آنها کردند ابتدا مفید فائده نشد حمل بر غرض کردند این مطلب موجب تجری ناشرین آن اوراق گردید بدرجه که نسبت به شرع و شریعت و نفوس متدین آن بیانات کا از هیچ کافر و لامذهبی اظهار و نشرش پسندیده نبود نشر و منتشر گردید که بیانش اقیح از اظهارش است دلغوش داشتیم که اینگونه مطالب را اشخاص لامذهب و طایفه ضاله مضله و مفسدين فيما بین دولت و ملت نشر می دهند این هم یکقسم از قطاع الطریق است اعتنائی باینها نباید کرد دیدند که باین هم نتوانستند اختلاف و اختلالی در مملکت حاصل کنند تا علناً اظهار عقاید باطله خودشان را بنمایند بنابر این اتهام بیضی از و کلاه محترم دارا شورای ملی شید الله ارکانه گذاردند در یکی دو مجلس علناً اظهار شده که باید از این اشخاص حق نشناس جلوگیری کرد توجهی ننمودند تا در مقام جسارت و اهانت حضوری حتی ضرب و قتل بعضی از محترمین و کلا برآمدند هر چه گفته و نوشته شده که اینگونه اشخاص مسد داخل در مفسدين فی الارض هستند و باید مجازاتشان داد که تولید فتنه دیگری نشود کسی در مقام مؤاخذه و اجرای آن بر نیامد تجری بعدی رسید که همین اشخاص بیدین خدا نشناس که غرضی جز فساد در دین و توهین متدینین و القاء همدات فيما بین دولت و ملت و انضجار خاطر عموم ملت از و کلا محترم خودشان چیز دیگر ندارند اوراق ژلاتینی منتشر کردند که فلان و کلیل و فلان منتعجب از فلان وزیر رشوه گرفته که همراهی با او بکنند این نعمت را زدنند که شاید باین واسطه زبان خیر خواهی ایشان را در ملت پرستی و دولت خواهی و حفظ قوانین شرع در مجلس حکوتان نمایند غافل از این که این گونه اظهارات و اتهامات موجب جلالت و جرئت اشخاص متدین و بمقاد آیه وافی هدایه (همی آن تجوایشان و هو شر لکم) زبان آنها دراز خواهد شد بدون ترس و بیم که گفته اند (تو پاک باش مدارای برادر از کس پاک)

(زندان جامه ناپاک گلزاران بر سنه) بیش از پیش در مجلس مقدس مقابله خودشان را بالسان حق گوئی در منع آنها و اصلاح حال

هیچ جا اینطور نبوده باید غرض را کنار گذاشت و بهمت و اتفاق باید جلوگیری کرد نه اینکه وزیرایکوند تقصیر باشاهاست و ما بگوئیم تقصیر با آنهاست (در این موقع بجعت شد هیجان و اجتماع فوق العاده مردم مجلس رسمی بمجلس مخصوص مبدل گردید و مذاکرات زیاد در مسئله تجاوزات هشایر و مسکر سرحدی دولت عثمانی بمیان آمد و حجة الاسلام آقای سید عبدالله اینطور عقیده داشتند که تلگرافی از طرف آقایان حجج اسلام بشخص سلطان عثمانی بشود و از جهت این اقدامات که متنافی با قواعد اسلامیت است و برخلاف وظیفه و معاهدات بین الدول والممل است سئوال کنند این رای را بسیاری تصویب نکردند و عقیده بعضی این بود که شخص سلطنت عثمانی از این اقدامات وحشیانه اطلاع ندارد که هشایر و مساکر سرحدی اینگونه تجاوزات کرده اند بسیاری برخلاف این مسلک بودند که اقدامات مسکر بدون اطلاع و اجازه دولت غیر ممکن است و بالاخره آراء بر این استقرار یافت که تلگرافی فعلاً بدوم انجمنهای تبریز و ارومیه و ساوجبلاغ مغایره شود که خلاصه مضمون آن اینست (از وصول اخبار موخه که از سرحدات مسکر تجاوزات غیر مشروع هشایر و مساکر سرحدی عثمانی را اعلان میدهد تمام ملت متأثر و مهبای همه قسم جان بازی هستند و البته خاطر آقایان مستحضر است که ملت ایران در اینگونه مواقع همه وقت داد غیرت داده اند و از جان و مال و ناموس خود در حفظ دین و وطن خود مضایقه نکرده اند دولت علیه هم با تمام قوت و قدرت برای جلوگیری از این حوادث حاضر است و اولین اقدام دولت این است که حضرت اشرف والا شاهزاده فرمانفرما را که از کفایت رجال و سرداران محترم و شاهزادگان معظم است و سابقه اطلاعات از احوالات آن حدود دارد با تصویب مجلس شورای ملی و تصدیق آقایان حجج اسلام بحکومت و فرمانفرمایی آذربایجان و ریاست و فرماندهی کفوشن آن حدود منتخب فرموده اند و شاهزاده فرمانفرما بحکومت آذربایجان را بمشروطی قبول ننمودند و فوق آنچه شما انتظار دارید بمجلس مساعدت خواهد کرد و البته برعهده تمام انجمنها است که با خیالات عالی او مساعدت نمایند) و نیز قرار شد مجلس با حضور وزارت داخله و سایر وزرا، عظام و آقایان حجج اسلام و منتخبین از کلا عاجلا منعقد شود که با کمال دقت در این امر مشورت نمایند و بهر وسیله که اسرع است از این حوادث جلوگیری نمایند و رفته احضاریه از طرف مجلس بوزارت داخله نوشته شد شاهزاده فرمانفرما بتمام مجلسیان اطمینان داد که در این مأموریت از قبلان و مال مضایقه نمایند و مجلسیان اظهار نهایت تشکر از حسن نیت او نمودند و خدمات او را نسبت باداره کردن وزارت جلیله عدلیه ستودند و از این که بعضی از و کلا دو روز قبل بایشان توهین کرده اند در روزنامه مجلس هم نوشته شده بود از طرف مجلس امر شد که معذرت خواسته شود.

مذاکره اتسه شنبه بیست و ششم شهر جمادی الثانی دارالشورای ملی
خلاصه مذاکرات روز یکشنبه ۲۴ را آقای سید محمد تقی قرائت کردند.
آقا سید محمد تقی - اجازه گرفته ام جناب رئیس و میخواستیم نیم ساعت اظهارات خود را

فایده بر این اختراعات مترتب نخواهد بود در هر کجا یک تمدنی و اجتماعی ظاهر شده و مملکتی بناروا از دست جمعی خارج گردیده بناچار صورت ظاهری را بعنوان تربیت سکنه آن با تنظیم داخله آن دست آورده اند اما ما امروزه هیچ حیث از سایر دول عقب نیستیم که وسیله دست آویزی از برای خود ترتیب دهند اخلاق ما بعد از صبح است دین مقدس ما بالاترین نام ادیان است که سایر دول از ترسحات و ثمرات دین مقدس ما باین مراتب نایل شده اند با این حال امروزه ما نیست که ما ساداکت بنشینیم و احقاق حقوق حقه خودمان را نتوانیم باین معدلتخانه ها و پارلمانها که امروز در هر مملکتی دایر است مجلس فوق العاده لاهه که در پای تخت جلالت است تشکیل یافته که از طرف کلیه دول نماینده در آنجا هست امروز تسکلیف آنها این است که نگذارند کسی بر کسی ظلم کند در بیست روز قبل بنده رفتم و بمحترم السلطنه معاون وزارت داخله گفتم که تسکلیف مالی نیست که دست را عمل امروزه از برای نماینده ایندول در انجمن صلح لاهه معین کنیم که از روی آن اقدام کنند نمیدانم تا کتون اقدام شده است یا خیر گمان میکنم که اگر امروز از طرف عموم ملت اعلانی بانجلس بشود از هر حیثی منتج بوده باشد.

احسن الدوله - فعلاً باید نتیجه گرفت و تلگرافاتی کلازم است بشود.

آقا میرزا سید محمد مجتهد - اولاً باید دولت سؤا و جواب کند که علت این تعدیات چیست اگر رفع نشد آنوقت همه ما با جان و مال حاضریم از قطره خون خود هرگز مضایقه نخواهیم کرد اول کسی که وظیفه اسلامیت خود می داند که از این تعدیات بهمه قسم جلوگیری کند ما هستیم و حاضر هستیم که پیشقدم تراز همه جان و مالاً کوشش کنیم و عموم ملت را هم در این راه وادار نمایم.

فرمانفرما - همان قسمی که حضرت حجة الاسلام فرمودند باید اول دولت سؤال و جواب نماید اگر رفع نشد اقدام کردند باید همه قسم جلوگیری کرد و اعلان نمود که اگر دولتی بخواد بیک وجب خاک ایران طمع کند باید بداند که جان بنده تاجان در بدن دارد بچنگ آنها نخواهد افتاد فقط اگر بتوانند خاک خواهند گرفت و بس.

حاج امام جمعه - امروز شما حاکم ماستید بدانید الساعه اطراف اردبیل قتل و غارت است و اهالی آنجا گرفتار بیه ظلم هستند هر چاره میتوانید فوری بکنید.

فرمانفرما - امشب میروم خدمت اتابک و تکلیف را معلوم میکنم و اطلاعات خود را در اینخصوص اظهار می نمایم.

آقا میرزا سید محمد مجتهد - باید تا فردا معلوم شود.

آقا سید عبدالله مجتهد - اگر سؤال و جواب دولتی رفع این فتنه نشد اول کسی که اقدام باینکار خواهد کرد ما خواهیم بود.

فرمانفرما - البته وظیفه و تکلیف شما که رئیس ملت هستید همین است.

آقا میرزا محمود - باید از طرف حجج اسلام تلگراف خود که از امروز زوار نروند.

حاج امام جمعه - دوماه است در اطراف آذربایجان و سایر جاه این انقلابات بوده ولی

ملک و ملت اظهار خواهند نمود بادی بواسطه آنکه مثل این اشخاص مثل خنای و طعن بخورشید بود مسامحه در اظهار و ایراز آن شد حالا کار بجائی رسیده است که در عبارت بهارستان بعد از اختتام مجلس و تفرق اعضای محترم و کلاه معظم بعضی از آن اشخاص غوغا طلب فتنه جو که اسم خود را وطن پرست و ملت خواه گذاشته اند در میان این مردم بیچاره که مصلحت از احوال اینگونه اشخاص نیستند یا مصلحت از حالات آنها ولی برای حفظ شرف خودشان اظهار نمیکند با کمال بی شرفی در غب دوشنبه و آنتونیک با یکدیگر بیله خیر خواهی و وطن پرستی که بهترین جیل است مردم را تحریک و تخریب بآشوب و فتنه سر کرده نسبت بزرگان دین مبین و مروین احکام حضرت سید المرسلین علیه صلوات الهی علیه السلام است ادب و باطنی شخصانی و هواجس نفسانی رجال با کفایت دولت جلوه مدتها بدون ملت و سبب متهم و متهتک ساخته آری .

مهر درخشنده چوینان شود
شب پره بازی کر میدان شود
و در همان مجلس نظامی مهیجانه نواب والا شاهزادگی میرزا فرود که تمامی مبارکش را جمع بزمین و تفضیع رؤسای دولت و ملت بود و مطلع من خرافات آن نواب والا این بود که وزیر داخله بکلام مجلس از رئیس و مروتس رشوه داده و نمیکند او این ملک پیش رفت نماید علاوه بر این جسارت و اسائه ادب که نسبت بشخص وزیر داخله که یکی از وزراء شوال و رئیس الوزرا است کرده و مجلس تا زمانیکه خیانت از یکی از وزراء نمایی ندیده بد آید حمایت از آنها بنماید عموم و کلا را من رئیس و المروتس پیش ملت معرفی پیرتشی کرده خاصه در چنین مقام محترمی البته ملت عموماً از اظهار مشارالیه قلوبشان نسبت بکلاه محترم خودشان عموماً یا بعضی دون بعضی خصوصاً متضرر و ظنین شده یا خواهد شد باین جهت با آن همه اقدامات مجذانه و اهتمامات مردانه و جان بازانه که در این مدت در راه شرع و شریعت و اسایش اهالی وطن عزیز خودشان کرده و میکنند شرف آنها را از میان برده و خواهد برد در ازای تعظیم و تکریم بآنها توهین و تخفیف خواهند کرد چون این مجلس مقدس حافظ حقوق و شرف فرد فرد اهالی و ابناء این خاک است البته تا حفظ شرف خود را ننماید نمیتواند شرف دیگران را محفوظ بدارد و چون این هیئت محترم و سایر مردم این مجلس را مقدس میدانند در صورتیکه یکی از اعضاء آن یا جمعی مرتشی باشند البته خائن و صلاحیت از برای نمایندگی ملت و عضویت این مجلس را ندارد و مسلم است در این صورت مجلس که مقدس نیست بلکه محترم نخواهد بود فلذا بر این هیئت جامعه که اطباء حاذق این ملکند کالریضه غرض است که غدای نا خواسته اگر عضوی از اعضای این مجلس مبتلا برض شقاق و لوس روه باشد باید فوراً و جفاً آن عضو را قبل از سرایت عضو دیگر و فاسد کردن آن عضو قطع نمایند تا مجلس محترم و مقدس باشد و این بنده که یکی از نمایندگان این ملت و عضو این مجلس از طرف خود مسأله و از طرف هیئت محترم علیه و فیهام و کلاه مجلس مرخص میدارم و دعوی شرف بکنم که نواب مشارالیه شرف حلال در محضر

من الناس منتهك ساخته برای حفظ هرف خودمان استعدا میکنم که جدا این شخص را بخواهند علناً بگویند کدام يك از اهل این مجلس رشوه گرفته اند و در مقام تنزیه خودمهم نیستم که (ان النفس لامارة بالسوء الا ما رحم ربی) البته پس از ثبوت و توضیح مرتشرا مجازات داده از عضویت مجلس کتبه و الابد متازالیه را بدست از مجرا و ایات مجازات سخت داده که اسباب عبرت دیگران بشود که بلاجه غرض شخصی و هوای نفسی در مقام انتهاک شرف مردمان با شرف بر نیایند و خاطر ملت محترم را از کلاه معظم خودشان مگر نوازند و رسماً از عموم ملت استمداد دارم که اگر کسی نسبت خیانت بیکی از کلاه غلام خودشان داد جدا از آن شخص با حضور آن وکیل ثبوت خیانت را بخواهند و خائن را مجازات بدهند و زك ملائت و کدورت را از برای کلوب خودشان بپردازند و گوش بیز خرمات این شیاطین مجسم و ابالیس معمم ندنند و کلاه خودشان را با کمال امانت و دیانت پیش از پیش بشناسند تا مقدمین و خائنین بیله وطن پرستی و فتنه های حوام فریب در مجلس و محافل نتوانند رخنه در دین و فتنه آشوبی در مملکت بنمایند .

آقای میرزا حسین شهیدی - این مورد مسامحه بردار نیست باید حاضرش کنند هر کسی رشوه گرفته ثابت نماید اگر نتوانست تنبیه شود .

آقای سید محمد تقی - توضیحاً عرض کنم که این شاهزاده بجایی میرزا اشتباه نشود نواب والا شاهزاده بجایی میرزا ثقة السلطنة و کسکل محترم هستند .

آقای میرزا حسین شهیدی - حبل المتین از آن بدتر کرده چه حق دارد این طور می نویسد .
آقای سید محمد تقی - از کار در روزنامه نویسیها حالا بوظیفه خود عمل میکنند ولی حبل المتین هر نطقی که تماشاجها و مقصدین در مسارت بهارستان کردند بر میدارد می نویسد چرا یک جمعی او را شنیده اند بر می دارد انتشار میدهند بتمام ولایات .

حاجی محمد اسماعیل آقا - شما بناید اولاً این شخصیکه این نطق را کرده بخواهید در محکمه محاکمه بشود و مجازات شود و بعد حبل المتین هم که آن نطقها را نشر داده در موقع خود مشغول است .

آقای املا حسن وارث - شما اصل را درست نمائید لابد معرك دارند آنها را معلوم نمائید .
حاجی محمد اسماعیل آقا - بنده دیروز سه نفر را دیدم ولی نشناختم که میگفتند برویم بازار را ببندیم یکی از آنها میگفت نمیشود دیگری میگفت همین قدر که ما جلو افتادیم بعضی هم همراه شما همراست بستم خواهد شد اینها تا باین درجه اهتمام در بستن و بر مردن شهر دارند .
آقای سید حسین - آن سه نفر را نمیدانم ولی این دو نفر که بعضی میرزا و سلیمان میرزا باشند روز یکشنبه قبل از وقت مردم را معرك بودند و همچنین بستم بازار را هم آنها معرك بودند باید دانست که اینها یک معرك بزرگ دارند امروز باید باین مطلب تمام شده محاکمه و مجازات آنها را خواست .
آقای میرزا سید علی نقی - این اشخاص حاضر بشوند به باز استطلاع معرك هم معلوم میشود .

آقای سید عبدالعزیز حسین شهبانی - اینکه بطور ایهام و اجمال نیست بمنندو کلا رشوه گرفته اند یعنی بین الله خدا راضی نیست همچنین مفلوک هم راضی نیست خوب است شاهزاده که این نسبت را میدهد آن شخص را معین کرده ثابت نماید تا آن شخص وکیل بمجازات برسد و الا اگر از روی عدا یا گفته است باید مجازات داده شود .

وکیل التجار - تهمت زدن بکلاه نسبت بزرگی است این مسئله نیست که چشم پوشید اگر بخواهید همین گفتن مجازات بامروز و فردا بکنند توهین بزرگی بخودمان کرده ایم مانیکو میگویم معصوم هستیم شاید بعضی باشند ولی باید این مطلب معلوم شود .

حاجی ام جمعه - از ازل دنیا تا حال اینطور بوده وقتی که میخواستند یک اساس رخنه کرده و صدمه بزنند بدو بود آن اساس کار ندارند مثلا میخواستند باسلام ایراد نمایند اول بزرگان آن بد میگفتند تا کم کم رخنه باصل آن نمایند همچنین در خصوص این اساس مقدس علناً نمیتوانند بد گوئی کنند لابد باعضاء بد میگویند تا بتوانند رخنه نمایند من شکوه از این ناطقین ندارم شکوه از آن ملت دارم که دور این اشخاص جمع شده گوش باین حرفها میدهند من دوساعت اگر حرف صحیح بزنم گوش نمیدهند ولی بزرگ خراف آنها گوش میدهند و خوشحال میشوند دیگر ما بطور در اینجا نشسته چنانکه کار این ملت را اصلاح نمائیم و این حرکات نیست مگر بواسطه جهالت آنها .

حاج محمد اسماعیل آقا - بلی این مردمان جاهل هستند بعضی از مقصدین و مقرضین هستند که این کارها را میکنند ولی هستند ملتی که بکلاه خود کمال احترام را دارند و مطالب را هم در موقع درست ملتفت هستند چنانچه دیروز خواستند معین اشخاص بازدارا ببندند مردم آنها را در وضع کردند .

احسن الدوله - بدیهی است تا در مقابل مجلس مدعی نباشد نمیشود و باید و کلا محض رو سفیدی عموم میعادت نمایند و ثابت قدم باشند ولی چیزی که هست توسط کارمارا خراب کرده که بعضی از و کلا دروزارخانه ها رفته توسط بعضی کارمارا میسپایند و این اسباب اتهام و کلا شده .

حاجی معین التجار - این تعریفات تاریک و در پرده بود ولی پریش معلوم شد آن اشخاصی که اینجا بودند و همچنین آنها بیکه خواستند بازار را ببندند اهل بازار آنها را میشناختند این اشخاص میخواهند کاری نمایند که این مملکت را متشوش کنند اگر استطاعت شوند معرك معلوم خواهند شد اینها خودشان کسی نبودند معرك دارند .

حاج محمد اسماعیل آقا - دیروز آمدند گفتند که جمعی رفته اند خانه صدرالاملا و جمعی هم حاضر هستند که بگویند آنها چه اشخاصی بودند و آنها را میشناختند .

آقای سید محمد تقی - این مطلب صحیح است چنانچه پریش به سلاطین یعنی میرزا فوراً تکفیر اتناک را که در چهار سال قبل بود قرائت کردند معلوم نیست این تکفیر نامه خود را کجا "بود حاضر شد .

آقای میرزا محمود خوشالساری - این اشخاص که بکلاه تهمت زده اند بقیعه بنده باسلام و دین صدمه زدن باید جحد استادکی کرد تا بمجازات برسند .

آقای میرزا فضلعلی آقا - بر این کس که

تمی پیدا میشود البته از روی عقل کار میکنند و مدعی هائل مطالب را القا میکند بهوستان نادان و آنها را آلت کار قرار میدهند چنانچه در عهد حضرت امیرالمومنین علیه السلام صروعاس مطالب را بطور دوستی باهوان و انصار حضرت القاء میکرد و به تصادم خود ناآل میشد حال مثل ما هم همینطور است اغلب این اشخاص مشروطه طلب و دوستدار مجلس هستند اما مقصدین آنها را معرك میشوند که بلکه یک آشوبی نمایند چنانچه هر حرفی که میزنند بوی آشوب می آید و بعضی راجع به مسایکمان میشود باید رفع آنها را نمود که این محسوسات و القات را نمینمایند و قتیکه عنوان شرع میفایم بکده رابر مدعی انگیزانند مسئله وزرا که در دین بیاید بعضی مدعیان گرا میباشند و گفته اند که کلا بنماید باوزرا مراد نه نمائید مگر گفته ام که مراد باوزرا ضرر ندارد و تا اکنون بنده تا وزیر می بینم من نیامدم من باز دیدم که تهمت مکرر میکنند بدینم و زوات داخله و یک دفعه هم خانه فرما نفرما نمیدانم بطور مردم را گول میزنند و میخواهند آشوب نمایند معلوم است مقصود این اشخاص این است که مجلس از کار بیفتد ولی ما بر حسب تعهدی که کردیم تا جان داریم از وظیفه خود دست نخواهیم کشید .

آقای سید حسین - چند نفری دیروز صدمه بپناه تومان پول پرده اند با نجمن خیره معدیه که همراهی کنند تا باز اریست خود وزیر داخله را عزل نمایند از آن انجمن سؤال شود که آنها چه اشخاصی بودند و این پول را که داده است .

حاجی محمد اسماعیل آقا - گمانم اینست تا باین درجه در این باب مذاکره کفایت میکند حالا نتیجه گرفته شود زای بدینند که آنها را خواسته معاکه شود ولی این محاکمه در کجا باید باشد .

آقای سید عبدالعزیز حسین شهبانی - دو مجلس باید باشد تا همه بدانند .

تاج معین التجار - در مجلس حضور حج اسلام باشد (جمعی گفتند در عدلیه معاکه شود)

آقای سید حسن قی زاده - این امر بناید بمجلس راجع شود .

آقای میرزا محمود - کبه هیئت مجلس در این باب مدعی هستند و مدعی نمیشود که حاکم شود و آنکمی از فردا هر کاری راجع بمجلس خواهند شد پس باید رجوع بدلیه شود .

آقای سید محمد تقی - این نسبت که بکلا داده شده است در حقیقت بتمام هیئت ملت توهین شده است چنانچه در مجلس حاضر کرده در حضور شاهچایان معاکه شوند

احسن الدوله - مجلس مدعی است نمیتواند حکم واقع بشود .

آقای سید محمد تقی - این فرمایش صحیح است ولی خبیث اسلام حضور دارند و آنها باید هم ملت هستند نخواهند گذاشت براحادی ظلم شود .

وکیل التجار - این مطلب دو صورت دارد در صورتیکه نسبت به عموم داده شده باید حکم ناآلی باشد مدلی و جمیع اسلام و همه هم از کلا باشند که شاهد و ناظر باشند .

وکیل الرعایا - البته استعطاق و مجازات این اشخاص لازم است و همه شاهد می دانند و می شناسند که اینها معرك دارند و اصل معركشان پنج نفرند و هر کدام از آنها تیمه و نو کری برای این کار دارند اگر چنین قدرتی دارید که بتوانید آنها را بقتل رسانید و دیگر بهای این قضیه نخواهد بود .

رای واسطه پیدا نشود خیلی خوب است .
حاجی معین التجار - مقصود از اینست معاکه نه این است که نسبت رشوه بکلا داده اند بلکه بمقتضی بنده باید مقصود این باشد که در این یکساله که این مجلس بر پا شده این معرکین و مقصدین قلب مبارک شاه را بر گردانده نمیکند از که با مجلس همراه باشند و همچنین افشاش ولایات و برهم خوردن سرحدات از اینهاست باید رسیدگی کرد و معلوم نمود که این اشخاص کی وجه میباشند تا همه بشتانند .

فتح الله خان - اگر بنا بشود در اینجا معاکه شود باز بعد از انعام بعضی نسبت ها بکلا خواهند داد بهتر این است که بهمان عدلیه رجوع شود .

حاجی محمد اسماعیل آقا - بموجب نظامنامه اگر کسی مدعی وکیل شود نمیتواند بدون اطلاع مجلس جلب بمعکله نماید حال شا میخواهید که تمام این هیئت برون در عدلیه این نخواهد شد .

آقای سید محمد تقی - اینکه گفته شد حاکم باید کسی باشد که با این پنج نفر همراه نباشد صحیح است ولی باز مقصدین بعضی از اوراق منتشر کرده اند که وزیر عدلیه باین اشخاص پول داده است و حال آنکه عدلیه و اجزاء منزله این کار ها هستند و مقصدین باز شبهه خواهند کرد باید اینجا در حضور حجج اسلام باشد که نتوانند شبهه کنند .

آقای شهیدی باقر - از قرار این مذاکرات رای نصی اینست که در عدلیه باشد برای نصف دیگر که در مجلس باشد خوب است زود تر رای گرفته شود و ختم گردد .

آقای سید مهدی - بدیهی است این اشخاص نسبت تهمت بهمه و کلا داده اند باید معاکه در همین جا بشود مطلب دیگر سؤال میکنم که آیا روزنامه نویس حق دارد نطق تماشاجها را بنویسد .

آقای شیخ حسین - بموجب نظامنامه هر چیزی که مغل حال مملکت و دولت و ملت باشد باید بنویسند ولی در این مملکت هر چه مینویسند بر ضرر و موجب شورش است میخواهیم حرف بزنیم میگویند باید روزنامه آزاد باشد دیگر نمیدانند آنجائی که روزنامه آزاد است انکار ملت را مینویسد و ضرر و نفع آنها را معلوم میدارد امروز وزیر که تمام عقلا معتقدند بر کفایت و همراهی او حبل المتین اینقدر دنبال میکند و بدینوسیله نیست اینها مگر از روی عرض و فتنه .

حاج محمد اسماعیل آقا - بگمان بنده باین اندازه صحت و مذاکره در باب مسئله سابق کفایت باشد حالت منتظره دارم و جمعی از تجار معترم اینجا هستند و میخواهند نتیجه اقدامات در باب مسئله سرحد ارومی را بدانند و آن تفکراتی که از صاحبزاده شده بود بنده مضون او را به ایشان ابلاغ نمودم و حالا محض اطمینان خاطر ایشان میگویم که سریعتر از این اقدام نمی شود که دولت در این باب قریب ازل اقدام تعیین حضرت والا فرما نفرما برای حکمرانی و سرداری کل کشور آنرا بپایان است و ثانیاً اقدامات جناب وزیر داخله و وزیر امور خارجه است که باسلامبول و سایر جاهای لازمه تفکرات نموده اند که معاکر سرحدی عثمانی

فوراً عقب نشسته و از تمهیداتی که شده است ترخیه بخواهند و سریعتر و بهتر از این اقدام نمی شد که از طرف دولت فعلا شده زیرا که اگر میخواست تجهیز قشون نموده و سایر ترتیبات دست بزند باین زودی نتیجه بدست نمی آمد .

مستشار الدوله - البته آقایان محترم بیک درجه از مواقع مستعمران که حدود بین دولت علیه ایران و دولت عثمانی مدت از معمره تا آخری داغ است و اساس و عهدنامه این شهرد به عهد نامه ارزنة الروم است در چندین سال قبل کمیسیون برای تصفیه این حدود تشکیل یافت و سفرای دولین روس و انگلیس هم که واسطه در کار بودند در آن کمیسیون حضور داشتند و مجلس های متعدد منعقد شد چه در اسلامبول و چه در جاهای دیگر در همه جا دول واسطه حق را بدولت ایران دادند و در هر نقطه که دولت عثمانی اینطور دید مسئله را مهم گذاشت که بعد ها اسباب اختلال فراهم نماید تا اینکه پارسال در سرحدت لاهجان بواسطه نزاع دو قبیله و شیریه فتنه بر پا کردند و تجاوزات نمودند از این نگذشته در پشت کوه بنای تمهیدات را گذاشت ولی آنجا فوراً جواب شنیده و عقب نشست اما در سر دشت همین طور بساقي مانده و دولت مشغول مذاکره این بود که واقعه ناگواری ارومی اتفاق افتاد و چند نفری از قشون ماموتول و مجروح شده اند و جمعی هم اراغه ضرب کولتوب نابود گشته و باوجود اتحاد و دوستی این دو دولت اسلامی که بقلم نمی آید افسوس مأمورین سرحدی دولت عثمانی از روی جهالت بشو جواب دادند البته در این صورت دولت و ملت ایران هم حاضر است که قوت خود را نشان بدهد و از هیچ باب فر گذار نکنند اما از آنجائیکه بین دولین دوستی تام و تمام است دولت ایران میخواهد هر قدر ممکن باشد صلح و سلم این مسئله بگذرد لهذا در اولت علیه متمسک شد بپولتیکات و دولتین انگلیس و روس چون از بشو امر واسطه در این کار بودند یا بهمان گذارده دولت اتانوزی هم یا بیان گذارده بواسطه این که به تفر از رهائی آن دولت در خاک ارومی بدست اشرار مقتول شده بود و دولت ایران میخواست آن اشرار را تنبیه نماید که عسکر سرحدی عثمانی این تمهیدات و تجاوزات را در خاک ارومی نموده و بدیهی است که تنها اقدامات پولتیکتی هم در این مقام کفایت نمیکند و اینکه جناب حاج محمد اسماعیل آقا گفتند که تجهیز قشون و ترتیبات دیگر طول میکشد مقصودشان این نیست که دولت را این ترتیبات صرف نظر خواهد کرد بلکه بدو بلاخطه اینکه حتی الامکان این مسئله صلح و سلم بگذرد اقدامات پولتیکتی فرمودند و البته استمدادات خود را هم در سرحد عاجلا حاضر خواهند نمود و همچنین ملت هم با تمام قوای خود حاضر است .

اسدالله میرزا - دولت عثمانی و قتی که دید دولت عظمیه روس بنای جنگ را بدولت زاپون گذاشت از چند جاتعی کرداوا در خاک صر نقطه را تصرف کردند دولت انگلیس بعضی اطلاع (اولیتما توم) و اتمام حجة نموده در بیست و چهار ساعت تخلیه آن نقطه را خواست دولت عثمانی دید صرف قوی است و نمی تواند کاری صورت بدهد و فوراً تخلیه نموده و قرار بکمیسیون شد که تصفیه نمایند در طرف دیگر (بهار ایلس) خاک الجزایر تخلیه کرد آنجا هم دولت فرانسه بقوه جبریه معاکر عثمانی را مقبوضه تخلیه

فرانسه بقوه جبریه معاکر عثمانی را مقبوضه تخلیه

مخبر الملك - اجازه بفرمائید درخصوص
مطلب اول عرض نمایم و یک اساسی نگذاویم اگر

بناست با منظور هرايش در اين مجلس مصطفی عليه السلام
شود فوراً کيسبونى دائمي خنوده خود که بهر موقع
اين گونه اشخاص آمدند فوراً رسيد گي شود و اگر
هم بايد باين مطالب رسيد گي نشود آنهم فوراً بديله
رجوع شود .

آقا سيد حسن تقی زاده - تکليفه دولت
اينست آنرا نيکه اينطور غارت و بي با شند با آنها
جا بدهد و همراهي و اعانت کند که بتوانند زند گاني
نمايند يك مسئله ديکري هست که اگر کسي مقتول
شد ورره او از مردم استطاعت يا بجهات ديگر به
به حکم عدليه حاضر نشود بر دولت است که فوراً
دنبال کند و آنطرف را مجازات سياسي نمايد اما در
اموال منوبه از اين اشخاص چون شخص حکومت
اطمينان و اعتمادی هست و آدم بي غرضی است از
اوتعتيق و استفساری کرده و چیزی هم درين باب
نوشت نيابد فوراً اين راى ولرد کرد بايد دوباره
از او استفسار شود که توضيح بدهند اما اينکه باين
ها با سيف الدوله همي هستند منافات ندارد بايد از وى
قانون شرع بپرودند معاکه کنند .

مخير الملک - مجلس بايد کيسبون دائمي
برای رسيد گي هرايش مازنين و متظلمين داشته
باشد که بعضى ورود آنها در معاملات بمرصان
در مقام تحقيق و رسيد گي بر آيد و زود تر ميل
آن ها را ختم نمايد و يا اين که از اول بايد آن
ها را به عدليه فرستاد و مراقب باشد که حشاشين به
حقيت بنگردند .

آقا شيخ حسين - عنوان مخير الملک بي
نتيجه نماند ما اگر بشرايم تمام هرايش جزئى رسيد گي
کنيم نشود ولي مثل عمل کرمانشاهان بايد در
کيسبون مجلس باشد .

رئيس - اين مطلب غلط است کيسبون برای
رسيد گي هرايش نيابد در اینجا باشد غرض او هم
اينست که نيابد بشود ولي اينکه هرايش بپاين نيابد
آنهم نشود جلوى مردم را گرفت بايد آن هرايش
را رجوع کرد بديله و خواست حال ديوان اينها که
چه راى مى دهد .

مخير الملک - اگر من بودم تا حاجى سيف
الدوله معاکه مى شد نمى گذاردم که او بپاين اين
گونه معاکات بايد در مجلس بشود حالاً هم عقیده
من اينست که حاجى سيف الدوله برود در کرمانشاه
آنجا هم معکيه شريفه است و هم معکيه هرفيه
صحيح و امارات و شواهد در آنجاست بديله ما که
ورسيد گي مراجعت نمايد .

رئيس - بس نتيجه اين شده که رجوع شود بطلب
و مجلس هم مراقبت تامه نمايد تا بمقتل حق شود .

وزير ماليه - مقصود من در خصوص بانک
بود و ترارش در امروز شروع شود ممکن نشد حالاً هم
شروع کنيم مى گويم که چون کلامم است و هم
فکر نمانيد ولي يك مسئله از آنرا مى گويم و چنين
مرتبه هم در کيسبون مذاکره شده است و بله کلام
هم مذاکره ببيان آمده است که از برای استخدام
يک نفر مدير از خارجه لازمست و آنچه هم صلاحيت
حال اگر صلاح مى يزد بايد که تا مذاکره بانک تمام شود
ادرا مى خواهيم و بايد در کار مجلسى گرفت
شود ولي نه اين که اختيار کل بدارد خود و بايد
رئيس کل او نباشد بلکه معلم بايد باشد عقیده من
اينست .

آقا سيد محمد جعفر - اگر طابع باشند
که کثير فساد بمار کرده باشند سلباً يا بيجاباً اگر از
پارسى ها باشد سپارخوب است .

وزير اعليه - مستحق طلب ميگر است
مقصود ما اينست که بديله بپاين بانک بمانايم و
اين مطلب بايد با اهل تملکتي باشد که بتوان جلب
پول با آن موجيس خلا بايد تأخير نماند ولي برای
معارضش بايد گويى بانک ايران باشد که ما هم
بانک تاسيس نشده هرايش بپاين بود هم در اين مورد
عقیده بنده اينست که اين صلاحيت در دولت بجه
منور نموده و ما که متواضعيم بطلب مستحق .

مستشار الدوله - عمل ماليه خيلي سخت است
و عمل ماليه اين رشترا خيلي اهميت ميمنندو ميدانند
که خيلي محتاج باينگونه اشخاص در شغل ماليه
مستقيم و قبل از آنکه بانک تاسيس شود ما متواضعيم از
اين اشخاص استفاده نلشيم مثلاً عمل ضوابطه که
نظا خيلي بي نظم است و هراي مسکوکات مملو بپيست
يست اين صيرت تا مادامه که بانک تاسيس شود
حقوقي اين شخص را که از خارجه خواسته اند دولت
بدهد ضرر ندارد .

مجلسي ختم شد

**مذاکره در روز پنجشنبه ۲۴ جمادى
الثاني در انجمن ملي**
خلاصه مذاکرات روز سه شنبه ۲۶ را آنجايد
معهده تقی قرائت کردند .

لايه از عزالدين و لايت و لايت و لايت و لايت
شد غريب باين مضمون عرض که در خصوص خالصه
و تقصيرت عليه که نحوه المالك صديق الدوله متقبل
شده اند واصل موجب احتضار گرديد بطوریکه
مجلس متذکر هستند چنانچه فردا که لازمست در
خير و نفع دولت و ملت ملحوظ گردد لايه در اين
خصوص بپاين قبول الدوله و لايت و لايت و لايت
تعلق جواب صريح بدهند اگر ظالميت جواب نديست
تا فردا جواب تحقيقي بدهد خواهد شد و بپاين مقدس
ايفاد ميگردد .

رئيس المجلس - شخص محترمي که احتشرا
در کيسبون گفته ام حاضر است که بمساله
هزار خروار جنس علاوه بدهد و خواهش کرده است
که امتحان قبل از اختتام عمل ملحوظ باشد و در
حقيقت اين مسئله مثل اين است که خود بنده بخواهم
وفاق الدوله - بلى امروز رئيس التجار اين
مسئله را اظهار داشتند چون مطلب اهميت
داشت گفتيم امروز فردا صبر مينمايم آن شخص
هم بايد قبل از وقت معرفي شود البته کيسبون
هم بضرر دولت راضی نخواهد شد .

رئيس - گويان مطلب تمام شد .

وفاق الدوله - با آقا يار و لايت و لايت و لايت
که در صورتیکه اين تفاوت را اين شخص قبول نمود
بدهد و صديق الدوله و نصرة الممالك هزار خروار
علاوه ميدانند هر کدام انفع باشد قبول کنيم .

لايه از طرف شاهزاده سليمان ميرزا و بعضي
ميرزا رسيد بود قرائت شد غريب باين مضمون خدمت
آقاى رئيس دارالشورى ملنى زحمت ميمنند از قراريکه
مسموع شد روز سه شنبه گذشته بعضى از وکلای
دارالشورى ملنى اظهار داشته اند که اين بندگان
در باب دوشنبه سابق مطالبه کلام در بعضي خواهي
بعموم مردم عرض کرده ايم نسبت باقايان و وکلای
شده است و ما بپاين هرايش با بعضي مطالبه عقیده
که بپاين آنها صبر ميمنند و بپاين همي ميشود
در مطالبه کلام و لايت و لايت و لايت و لايت و لايت
که اين بندگان بپاين مطالبه کلام و لايت و لايت و لايت و لايت و لايت

اطاله لسان نسبت بولا و الاشورى نگردايم و کمال
شرف و افتخار را داريم از اينکه وکلای مجلس
اين بندگان را شرافت داده و در تحت استنطاق
ميخواهند وارد کنند .

چقدر برای ملتى شرف و افتخار است که
(پارلمنتش) با خود عدليه مملکتى دخل و تصرف
مينمايد و در مملکتى که هنوز قانون بمصل اجري
گذاشته نشده است بپاين آن صير فرزد .

و باز گمال افتخار را داريم از اينکه ساهتى در
حضور و کلام ميتوانيم بطور دلخواه هرايش خودمان
را عرض کنيم و شايد بعضى از وکلايت آنها را
معرض داريم و لايت بديشته بعضي از آقا يان و کلا
استعداد و بپاين بپاين بپاين بپاين بپاين بپاين بپاين
و گذرانيدن وقت را بپاين از معسنا دارالشورى
ميدانند .

کمال شرف و ادرايم از اينکه ملت رس از آنکه
مجازا حشاشين را تاديس مست تصديق ظاهر است از
سر اين رعائى ملک شده که تاديس کرد و قوانين لازم برای

اجراى قوانين الهى نوشت . اصول امور ادارت را
مرتب نمود . وزارت ها را ترتيب داد و مرصمان را که
خوفاى خلق و بپاين بپاين بپاين بپاين بپاين بپاين بپاين
و مسکن اين ملت را رفيع نمود و اشکهاى خونين
مظلومان را با بابت شفت و عدالت شست و شو داد
واين دل گرفته بپاين و لايت و لايت و لايت و لايت و لايت

نموده ديگر مجازى کارى ندارد و بايد با مري رسيد گي
نمايد مگر بپاين امور عدليه مملکتى و ما بين
کلماتيکه اين بندگان يك ساعت برای خير خواهي
ملت عرض کرده ايم دو سه کلام خودشان اختراع
نمايند و مجازات آن کلمات اختراع را بخواهند چرا
بيجهت وقت صحيح اسلام کتر الله امثالهم را تلف مينمايند
آخر اى وکلای دارالشورى ملنى چرا از وجود
اين اشخاص بزرگ تاريخى دنيا منافع نميشوید چرا
تاوقت است قوانين لازم را نميوسيد شمارا بخدا
و وجدان و شرافتتان قسم ميدهيم بيشتر از اين مسامحه
در امور نکنيد و لايت ملت و لايت گوين بختدا بيشتر از
اين سر گردان نگذاريد .

شیرازه امورات از هم باشد . دهان
خارجى از اطراف وطن مقدس را احاطه نمودند
داخله مملکت بواسطه ظلم مفشوش تر از سابق
است باسم اينکه مجلس مقدس حکم سکرت است
حاکم در اطراف ظلم را چنين مقابل الزامى و زياتر
کرده اند اگر اين بندگان بايد مجازات شويم و يا
اينکه برای حرفهاى نزدنى در تحت معاکه در آييم
معاکه شده بپاين خواهيم رسيد وليکن عاجزانه
تتمنا مينماييم که قانون اساسى را در تحت مذاکره
بياوريد و بيشتر از اين ملت را سر گردان نگذاريد
چون بيشتر از اين نميتوان وقت عزيز وکلای محترم
را تلف کرد لهذا در بايان اين هريضا وقت را غنيت
دانست و تتمنا مينماييم که زود تر اين مجلس استنطاق را
فراهم نمايند .

(تاسيه روى شود هر که در افوش باشد)
و بهين وسيله تعجيب احترامات شاهانه مينماييم
(بعضي و بپاين)

آقا سيد محمد تقی - اين لايت و لايت و لايت و لايت و لايت
بوقع و لايت و لايت که کرده اند صحيح است و اغلب
مطالبى که اظهار شده مطالبى است که بگويم معاونان
ميکنيم انانين که گفتند بپاين نسبت رشوه گرفتن